

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl]
From: RIVM
Sent: Fri 9/11/2020 6:05:29 PM
Subject: Maandelijks overzicht Zoönosesignalen
Received: Fri 9/11/2020 6:05:56 PM

[Bekijk online](#)

Maandelijks overzicht zoönosesignalen

Editie 108, 11 september 2020

• BINNENLANDSE SIGNALEN

- › 344. COVID-19 bij dieren (vervolg)
- › 347. *Corynebacterium pseudotuberculosis* aangetoond bij een alpaca
- › 348. Hyalomma teken gevonden op paarden in Nederland
- › 349. Tiggemuggen aangetroffen langs snelwegen
- › 350. Autochtone tekenencefalitis vastgesteld bij patiënten in Twente en Flevoland
- › 351. Persoon gebeten door voor Lyssavirus positief geteste vleermuis in Nederland

BINNENLANDSE SIGNALEN

344. COVID-19 bij dieren (vervolg)

Nertsen:

De afgelopen maanden berichtte het SOZ over COVID-19 bij nertsen. Er zijn op dit moment 50 nertsenbedrijven besmet, voornamelijk gelegen in Noord-Brabant en Limburg. Gezien de continuering van nieuwe besmettingen onder nertsenbedrijven stelt het Outbreak Management Team-Zoönosen (OMT-Z) in haar advies dat de mens waarschijnlijk de belangrijkste verspreidingsbron tussen de bedrijven is. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor besmetting via voer, voertuigen, huisdieren, wild, op de bedrijven gebruikte materialen of via de lucht. Het risico voor werknemers om geïnfecteerd te raken bij contact met besmette nertsen op nertsenbedrijven lijkt hoog te zijn. Het risico voor omwonenden van nertsenbedrijven wordt ingeschat als verwaarloosbaar.

Op dit moment is het risico voor de volksgezondheid vooralsnog dus beperkt. Echter, er is nog veel onduidelijkheid over de transmissieroute en het is onwenselijk als het virus blijft circuleren onder nertsbedrijven (reservoirvorming) waardoor er in een later stadium alsnog transmissie naar de algemene populatie zou kunnen optreden. Op basis van de adviezen van het OMT-Z en BOA-Z (Bestuurlijk Afstemmingsoverleg Zoönosen) heeft het kabinet hygiëne maatregelen op nertsbedrijven verder verscherpt en wordt de monitoring van de bedrijven geïntensiveerd. Werknemers mogen 10 dagen nadat ze op een nertsbedrijf zijn geweest niet naar een ander nertsbedrijf. De pelsdierhouderij zal versneld worden beëindigd per 1 maart 2021 in plaats van per 1 januari 2024. Besmette bedrijven blijven geruimd worden zodra besmetting is vastgesteld.

Honden en Katten:

Vorige maand meldde het SOZ resultaten uit een Italiaans prevalentieonderzoek van Sars-CoV-2 bij honden en katten. Uit dit Italiaanse onderzoek werd zowel bij honden als bij katten een seroprevalentie van 3-4% gevonden. Recent is binnen het onderzoek naar SARS-CoV-2 in honden en katten dat door de Universiteit Utrecht wordt uitgevoerd een eerste studie afgerond. In deze studie is gekeken naar het aantal dieren met antilichamen tegen het virus als aanwijzing voor een doorgemaakte infectie. In totaal zijn 1000 bloedmonsters onderzocht; 500 van honden en 500 van katten. Het betreft monsters die in april en mei door dierenartsen naar de diagnostische laboratoria van de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht zijn gestuurd voor reguliere diagnostiek en dus niet in verband met COVID-19 verdenking of contact met COVID-19 patiënten. Bij twee van de 500 katten (0,4%) en één van de 500 honden (0,2%) zijn antilichamen aangetoond tegen SARS-CoV-2. De prevalentie binnen deze geteste populatie is laag wat aangeeft dat infecties bij kat en hond incidenteel voorkomen waarschijnlijk als gevolg van verspreiding door de mens. In dit onderzoek is er niet voorgeselecteerd op positief geteste eigenaren. Dit zou mogelijk het verschil met de resultaten van het Italiaanse onderzoek kunnen verklaren.

Bronnen: RIVM, NVWA, VMDC, [kamerbrief 28 augustus 2020](#)

(SARS-CoV-2)

347. *Corynebacterium pseudotuberculosis* aangetoond bij een alpaca

Een aangekochte alpacamerrie die vanaf de dag van aankoop meerdere gezondheidsproblemen vertoonde, waaronder kreupelheid, een huidaandoening, een doodgeboren veulen en na verloop van tijd purulente verwondingen van de huid ontwikkelde, stierf drie maanden na aankoop en werd ter sectie aangeboden. Daarbij bleek sprake van sepsis en abcederende ontstekingen als gevolg van een infectie met *Corynebacterium pseudotuberculosis* die werd gekweekt uit een abces, de voorpoot, de long, de nier en de milt. De alpaca werd hobbymatig gehouden. Naast een tweede alpaca zouden er geen schapen of geiten aanwezig zijn. Caseous lymfadenitis (CL) komt met regelmaat voor bij alpaca's en kan een bron zijn voor CL bij schapen en geiten, en vice versa. CL is besmettelijk voor de mens. Uit de literatuur is een aantal gevallen bekend van CL bij schaapherders, schaapscheerders en slachthuispersoneel. Eén consument raakte besmet na

het drinken van rauwe geitenmelk.

Bronnen: GD, RIVM

(*Corynebacterium pseudotuberculosis*)

348. Hyalomma teken gevonden op paarden in Nederland

In augustus en september zijn er (tot en met 9 september) vier volwassen *Hyalomma* teken (reuzenteken) gemeld in Nederland. Alle vier de teken werden door eigenaren op hun paarden gevonden en zijn vervolgens gemeld bij de NVWA. Eén teek is opgelopen in Oosterhout (Gelderland), één in Rockanje, één in Oostvoorne (beide Zuid-Holland) en één in de Harskamp (Gelderland). In mei van dit jaar berichtte het SOZ ook al over een melding van een *Hyalomma* teek gevonden op een paard in Drenthe (signaal 336).

De verzamelde exemplaren zijn door het Centrum Monitoring Vectoren (CMV) van de NVWA morfologisch onderzocht. De precieze (onder)soortbepaling wordt nog door middel van moleculaire typering uitgevoerd door de NVWA.

De afgelopen 3 jaar zijn meerdere volwassen *Hyalomma* teken gevonden door burgers: één in 2018, 11 in 2019 en tot nu toe 5 in 2020. De immature stadia (larven en nimfen) komen met trekvogels vanuit zuidelijke landen in Noordwest-Europa terecht. Nadat ze verveld zijn tot adulten gaan ze op zoek naar voornamelijk hoefdieren (paarden, runderen, reeën etc.) voor een bloedmaaltijd.

Reuzenteken zijn vectoren voor ziekteverwekkers die Krim Congo hemorragische koorts (CCHFV) en vlekkenkoorts (*Rickettsia aeschlimannii*) bij mensen veroorzaken. Tevens zijn reuzenteken vectoren voor *Babesia caballi*, *Theileria equi* die piroplasmose bij paarden kunnen veroorzaken en *Theileria annulata* die piroplasmose kan veroorzaken bij runderen. Twaalf beschikbare reuzenteken die gevonden waren in 2019 en 2020 zijn bij het RIVM negatief getest voor deze ziekteverwekkers, met uitzondering van één teek die positief was voor *R. aeschlimannii*. Op basis van deze uitkomsten en gegevens uit andere landen, wordt de kans op overdracht van teken-overdraagbare zoonoseverwekkers door reuzenteken in Noordwest-Europa momenteel ingeschat als zeer klein.

Vondsten of vermoedens van *Hyalomma* teken kunnen gemeld worden bij het CMV (www.nvwa.nl/reuzentek).

Bronnen: [CMV NVWA](#), [RIVM](#).

(*Hyalomma* teek)

349. Tijgermuggen aangetroffen langs snelwegen

Het Centrum Monitoring Vectoren (CMV) van de NVWA surveilleert op risicolocaties naar de aanwezigheid van exotische muggen. Bekende risicolocaties van exotische muggen zijn luchthavens en importbedrijven van gebruikte banden en lucky bamboe plantjes. Omdat exotische muggen ook via de weg met vakantieverkeer en vrachtwagens ons land binnen kunnen komen, worden dit jaar, net zoals eerder in 2010 en 2011, ook parkeerplaatsen gemonitord. Half augustus zijn hierbij op 2 locaties in het zuiden van het land (parkeerplaatsen Hazeldonk en Het Goor Bladel) eitjes van de Aziatische tijgermug (*Aedes albopictus*) in vallen gevonden. Op de betreffende locaties worden larvenbroedplekken bemonsterd en zo nodig bestreden.

Deze vondsten langs Nederlandse snelwegen laten zien dat volwassen tijgermuggen via auto's en/of vrachtwagens naar Nederland kunnen komen en hier vervolgens hun eitjes kunnen afzetten.

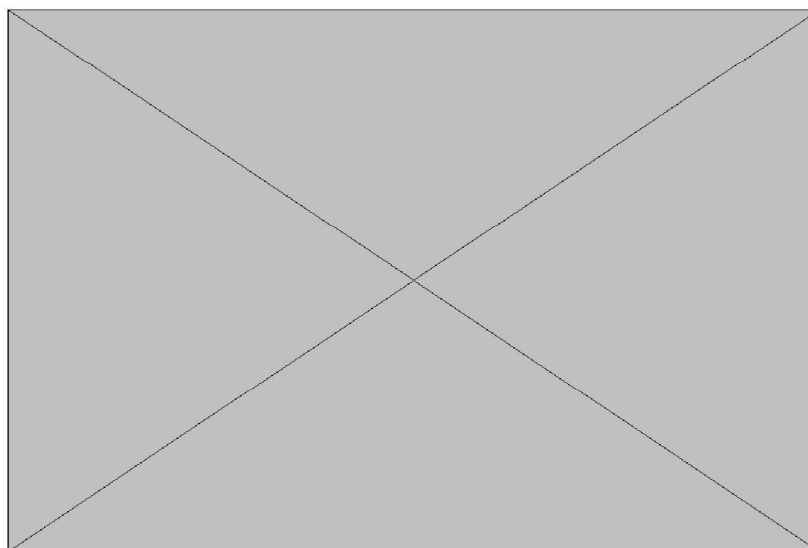
Bronnen: [RIVM](#), [CMV NVWA](#), [ECDC](#).

(*Aedes albopictus*)

350. Autochtone tekenencefalitis vastgesteld bij patiënten in Twente en Flevoland

GGD Twente en GGD Flevoland meldden twee patiënten met tekenencefalitis. Bij beide patiënten is in juni een neurologisch beeld vastgesteld dat een typisch bifasisch verloop kende. De diagnostiek was positief voor tekenencefalitisvirus (TBEV) in de serologie. Beide patiënten zijn in de 6 weken voorafgaand aan de eerste ziektedag niet in het buitenland geweest. Vermoedelijk is één patiënt in het noordoosten van Twente besmet en is de andere patiënt in Flevoland besmet. Het is voor zover bekend nooit eerder voorgekomen dat iemand het virus in Flevoland heeft opgelopen.

In Europa wordt het Europese subtype (TBEV-Eu) overgedragen door de schapenteek, *Ixodes ricinus*, die algemeen voorkomt in Nederland. Sinds in 2016 bekend werd dat TBEV in Nederland voorkomt, worden elke zomer 1 à 2 autochtone patiënten in Nederland bevestigd: 2 personen in 2016, 1 persoon in 2017, 2 personen in 2018 en 2 personen in 2019. De door patiënten aangegeven meest waarschijnlijke plaatsen van besmetting zijn: de Sallandse Heuvelrug, de Utrechtse Heuvelrug, Twente en de Achterhoek. In het LabInf@ct van 26 juni 2020 is alertheid gevraagd voor dit ziektebeeld en de geëigende diagnostiek voor patiënten met klinische TBEV-infectie beschreven.

Figuur 1. Verspreiding van het TBE-virus in Nederland

Bronnen: GGD Twente, GGD Flevoland, LabMicTA, RIVM, [LabInf@ct](#), [DWHC](#), ErasmusMC, [WUR](#) en [Artemis](#).
(Tekenencefalitisvirus)

351. Persoon gebeten door voor Lyssavirus positief geteste vleermuis in Nederland

Begin augustus is melding gedaan van een persoon die gebeten was door een vleermuis. De overdag, in een woonwijk, gevonden vleermuis was verwond met een gat in de vleugel en vervolgens naar de dierenambulancpost gebracht. Aldaar werd de medewerkster door de handschoenen heen in haar vinger gebeten, waarbij een puntje bloed zichtbaar was. De vleermuis is geëuthanaseerd en onderzocht en bleek positief te zijn voor Lyssavirus (EBLV-1), getest met PCR en IFT. Bij de medewerkster is gestart met post-expositie profylaxe volgens de [richtlijn](#). De persoon was niet gevaccineerd.

In Nederland wordt werk-gerelateerde pre-expositie vaccinatie uitsluitend aanbevolen voor werknemers (ook vrijwilligers) die regelmatig met vleermuizen in contact kunnen komen, zoals vleermuisonderzoekers en vleermuisverzorgers. Overige beroepsgroepen met beroepsgerelateerd risico, waaronder dierenambulancemedewerkers, hebben minder frequent contact met vleermuizen. Voor hen is het advies om bij een incident met mogelijke blootstelling, postexpositieprofylaxe te starten, mede afhankelijk van de beschikbaarheid van de vleermuis voor onderzoek. Voor de indicatiestelling en procedure van diagnostiek naar rabies bij dieren kan overlegd worden met de GGD die het NVIC (NVWA incident- en crisiscentrum) consulteert.

Aanvullende informatie hierover is [hier](#) te vinden in de LCI richtlijn.

In Nederland is de vleermuis het enige reservoir van Lyssavirus. Het betreft uitsluitend genotype EBLV-1 en EBLV-2 van het Lyssavirus, terwijl het klassieke rabiësvirus (RABV, genotype 1 van het Lyssavirus) hier niet voorkomt. Vrijwel alle vleermuizen die in Nederland positief zijn getest op Lyssavirus behoren tot twee soorten, namelijk de laatvlieger en de meervleermuis. Sinds 1989 hebben zich bij in Nederland onderzochte zoogdieren (anders dan vleermuizen) geen positieve bevindingen voor Lyssavirus meer voorgedaan, afgezien van een illegaal geïmporteerde hond in Amsterdam in 2012 ([Rijckevorsel, 2012](#)).

Bronnen: GGD Gelderland-Zuid, NVWA, WBVR, RIVM, [Rijckevorsel et al. Eurosurveillance 2012](#) (Lyssavirus)

Dit is een vertrouwelijk verslag. Overname van teksten is daarom alleen mogelijk na contact met (10)(2e)@rivm.nl en met bronvermelding.

Dit verslag heeft een voorlopig karakter, foutieve mededelingen zijn mogelijk.

Reacties en aanvullingen op het verslag zijn welkom.

Meer informatie en aanmelden: signalen.rivm.nl

Service

U ontvangt deze e-mail op het mailadres (10)(2e)@rivm.nl, omdat u hebt aangegeven e-mailberichten te willen ontvangen.

[Aanmelden](#) | [Wijzig voorkeuren](#) | [Direct afmelden](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's

verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
